

DIZAJN: FOR: UM - zrkadlenie zrkadlenia.

Pokus o recenziu knihy o DJ

24.6.2026 - | Slovenské centrum dizajnu

Dušana Juneka som osobne spoznal ako mladý dizajnér a študent Ľubomíra Longauera. Naše cesty sa prirodzene preťali najmä v kontexte Trienále plagátu Trnava, ktoré som po ňom neskôr prebral a pokračoval v príprave niekoľkých nasledujúcich ročníkov.

Nedávno som sa zúčastnil v Poľskom inštitúte v Bratislave na krste jeho monografie DUŠAN JUNEK DIZAJN:FOR:UM a mal som pocit, že sa pred nami otvára jeden neobyčajný príbeh. Prebiehal v priestore plnom jeho plagátov a známych, v atmosfére pripomínajúcej Junekove kedysi slávne diskusné večery Polslovo. V dialógu s Pavlom Vitekom, Danielom Hevierom a grafikom knihy Martinom Mistríkom nám Junek postupne odhaľoval nielen svoju minulosť, ale aj zákulisie vzniku tejto monumentálnej štyristostranovej knihy.

Keď mi neskôr tento vitálny osemdesiatnik podával vlastnoručne podpísaný exemplár so slovami: „A teraz ma môžeš rozniešť na kopytách!“, odpovedal som mu, že kopyto mám síce len jedno, ale o odbornú recenziu sa môžem pokúsiť.

Okno do siedmich svetov

Na stole mi pristál masívny zväzok formátu A4 v pevnej väzbe, ktorý už svojou fyzickou podobou naznačuje, že nejde o obyčajnú knihu. Zrezaný pravý dolný roh obálky, cez ktorý presvitá autorov ručný podpis na červenej predsádke, je typickým junekovským gestom – hravým a nečakaným.

Čistú bielu obálku z hapticky príjemného, jemne štruktúrovaného papiera Peyprint Bison zdobí hravá typografia. Jasne červený kruh nahrádzajúci písmeno O evokuje autorovi blízku japonskú estetiku. Objaví sa tu aj junekovská rolka plagátu, blesk, dvojbodky pripomínajúce oči a hravá vychádzková palica s nožičkami, ktorá sa snaží zoskočiť z písmena U. Že sa jej to podarilo, zistíme na strane 3, kde je v prípade mojej knihy vlastnoručné venovanie od autora. Na zadnej strane knihy sú mená ľudí, ktorých texty sa v publikácii objavajú. Chrbát zdobí veľký nápis D JUNEK.

Junek Pecha Kucha Night, ideový plagát, 70 × 100 cm, serigrafia, 2012. Archív Dušana Juneka
Plagát k výstave Svet priateľov / World of Friends, 2000.

Nekonvenčná štruktúra a množstvo rôznorodých podkladov spočiatku od projektu odradili viacerých dizajnérov. Ako sme sa dozvedeli na krste, grafický dizajnér Martin Mistrík doň vstúpil skôr ako Junekov partner než len „tvorca layoutu“. Záplavu nesúrodých materiálov a silu Junekovej osobnosti prijal ako výzvu. Rozhodol sa zámerne upozadiť vlastnú prítomnosť a nadviazať na autorov minimalizmus použitím jediného bezpätkového písma. Titulky aj sadzbu realizoval písmom Uttara od štúdia OoM Type, ktoré vedie typograf Vojtěch Kollert. Keďže font neobsahuje kurzívu, pracoval len s hrúbkou rezov a veľkosťou písma. To síce prinieslo zjednotenie, no zároveň miestami obmedzilo štruktúrovanie textov.

(...)

Monografia alebo memoáre?

Obsah odbornej monografie by sa mal dôsledne opierať o fakty, kontext, objektívnu argumentáciu a hĺbkovú analýzu formy, ikonografie či vývoja štýlu umelca. Táto publikácia túto úlohu sťažuje, pretože nie je dôsledne oslobodená od subjektívnych názorov ani od menej podstatných informácií. Súvisí to aj s tým, že umelec sám zhromaždil podklady bez potrebného odstupu, kunsthistorického pretriedenia a zhodnotenia vlastnej tvorby v širšom kontexte. Text sa miestami posúva do roviny memoárov, neformálnych až intímnych. Niektoré pasáže môžu pôsobiť skreslene alebo nadbytočne, no napokon vytvárajú plastickejší obraz autorovho života aj kreatívneho rozsahu.

Celý článok nájdete v časopise Designum 1/2026 na s. 72. Viac informácií o predaji časopisu Designum.

<https://scd.sk/clanky/dizajn-for-um-zrkadlenie-zrkadlenia-pokus-o-recenziu-knihy-o-dj>